YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
10 päivänä joulukuuta 1974 *

Asiassa 48/74,

jonka Ranskan Conseil d'État on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Charmasson, kotipaikka Rungis (Val-de-Marne),

vastaan

Ministre de l'économie et des finances, Pariisi,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 33, 43, 45 ja 46 artiklan tulkinnasta siltä osin kuin ne koskevat kansallisia markkinajärjestelyjä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaostojen puheenjohtajat C. Ó Dálaigh ja A. J. Mackenzie Stuart sekä tuomarit A. M. Donner, R. Monaco (esittelevä tuomari), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher ja M. Sørensen,

julkisasiamies: J. P. Warner,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

1 Ranskan Conseil d'État on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 28.6.1974 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.7.1974, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen määräysten tulkinnasta siltä osin kuin ne koskevat maatalouden kansallisia markkinajärjestelyjä ja tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

2 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että pääasia koskee niiden määrällisten rajoitusten laillisuutta, joita Ranskan tasavalta on soveltanut muista kuin Ranskan kanssa erityissuhteissa olevista kolmansista maista lähtöisin olevien banaanien tuontiin.

3 Määräykset, jotka näillä rajoituksilla saatetaan suoraan kyseenalaisiksi, ovat Yaoundéssa 20 päivänä heinäkuuta 1963 allekirjoitetun yhteisön ja assosioitujen Afrikan ja Madagaskarin valtioiden välisen yleissopimuksen 5 artikla sekä merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista yhteisöön 25 päivänä helmikuuta 1964 tehdyn neuvoston päätöksen 4 artikla.

4 Näissä määräyksissä, jotka ovat sanamuodoltaan yhteneviä ja jotka olivat edelleen voimassa pääasian kannalta merkityksellisten tosiseikkojen tapahtuma-aikana 28.5.1969 tehdyn assosiointineuvoston päätöksen ja vastaavasti samana päivänä tehdyn ETY:n neuvoston päätöksen nojalla, jäsenvaltiot velvoitetaan soveltamaan kyseiseen tuontiin määrällisten rajoitusten poistamisen osalta perustamissopimuksen vastaavia määräyksiä.

5 Näin ollen esitettyihin kysymyksiin on aiheellista vastata näiden määräysten perusteella.

Ensimmäinen kysymys

6 Ensimmäisenä kysymyksenä kysytään, voiko perustamissopimuksen 43, 45 ja 46 artiklassa tarkoitetun kansallisen markkinajärjestelyn olemassaolo jäsenvaltiossa estää perustamissopimuksen 33 artiklan soveltamisen kyseisten tuotteiden osalta, toisin sanoen, voivatko maatalousalan kansalliset markkinajärjestelyt estää kiintiöiden asteittaista poistamista koskevien sääntöjen soveltamisen.

7 a) Perustamissopimuksen II osaston 38 artiklan 2 kohdassa määrätään, että "yhteismarkkinoiden toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei 39–46 artiklassa toisin määrätä".

8 Tästä määräyksestä ilmenee erityisesti, jos sitä tarkastellaan rinnan 42 artiklan kanssa, että jollei toisin määrätä, maataloustuotteiden osalta on noudatettava yhteismarkkinoiden toteuttamista koskevia sääntöjä, joihin 33 artikla kuuluu.

9 Perustamissopimuksen 40 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka viimeistään siirtymäkauden lopussa.

10 Perustamissopimuksen 43 ja 46 artiklan mukaan kansalliset markkinajärjestelyt voidaan säilyttää väliaikaisesti 43 artiklan 3 kohdassa määritellyin edellytyksin, kunnes 40 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely toteutetaan.

11 Perustamissopimuksen 45 artiklassa määrätään kuitenkin, että tällä välin niiden tuotteiden, joita kansallinen järjestely koskee, "kauppaa kehitetään" tekemällä ensimmäisen vaiheen aikana niitä tuovien ja vievien jäsenvaltioiden välisiä pitkäaikaisia sopimuksia.

12 Saman artiklan 2 kohdassa määrätään, että tuonnin edellytetään "kasvavan" tietyn viitekauden perusteella laskettavalla määrällä.

13 Näiden määräysten sanamuodon ja tarkoituksen vastaista olisi hyväksyä määrällisten rajoitusten poistamista koskevien sääntöjen jättäminen lopullisesti soveltamatta kansallisiin järjestelyihin, jos pitkäaikaisia sopimuksia ei ole, koska kyseiset kansalliset järjestelyt voisivat tällöin tehdä tyhjäksi mainitun artiklan 1 ja 2 kohdassa esitetyn kaupan kehittämistä koskevan perusperiaatteen.

14 b) Perustamisopimuksen 40 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että maatalouden yhteistä markkinajärjestelyä on kehitettävä asteittain siirtymäkauden aikana, ja 38 artiklan 4 kohdan mukaan sen yhteydessä on kehitettävä maatalouden yhteismarkkinoita perustamissopimuksen perustavoitteiden, erityisesti sen 3 artiklan d kohdassa tarkoitetun tavoitteen mukaisesti.

15 Vaikka perustamissopimuksessa näin ollen määrätään, että kansallinen järjestely voidaan säilyttää, kunnes yhteinen järjestely toteutetaan, tämän säilyttämisen tarkoitetaan kuitenkin olevan mahdollista ainoastaan siirtymäkauden loppuun asti, jolloin yhteinen maatalouspolitiikka on lopullisesti toteutettava.

16 Lisäksi kyseisistä määräyksistä ilmenee, että kansallinen järjestely on kyseisen kauden aikana mukautettava mahdollisimman suurelta osin yhteismarkkinoiden vaatimuksiin yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisen helpottamiseksi.

17 Näin ollen poikkeukset, joita kansallisessa järjestelyssä voidaan tehdä perustamissopimuksessa määrätyistä yleisistä säännöistä, ovat hyväksyttäviä ainoastaan väliaikaisesti siltä osin kuin ne ovat tarpeen kyseisen kansallisen järjestelyn toiminnan varmistamiseksi, mutta ne eivät saa estää yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisen edellyttämiä mukautuksia.

18 Se, että kyseistä politiikkaa ei lopullisesti toteuteta perustamissopimuksen 40 artiklan 1 kohdassa vahvistetussa määräajassa, tuo näkyviin ne häiriöt, joita perustamissopimuksessa siirtymätoimenpiteen luonteiseksi toimenpiteeksi kaavaillusta kansallisen järjestelyn säilyttämisestä voi aiheutua, mutta se ei tee niistä perusteltuja.

19 Näin ollen kansallisen järjestelyn mukauttaminen yhteismarkkinoiden toteuttamisesta annettuihin sääntöihin on erityisen välttämätöntä sen vuoksi, että yhteisen maatalouspolitiikan puuttuminen on vastoin perustamissopimuksen 3 artiklan d kohdan vaatimusta.

20 Vaikka perustamissopimuksen voimaan tullessa olemassa ollut kansallinen markkinajärjestely on näin ollen voinut siirtymäkauden aikana estää perustamissopimuksen 33 artiklan soveltamisen siltä osin kuin tällainen soveltaminen olisi haitannut kyseisen kansallisen järjestelyn toimintaa, näin ei kuitenkaan saanut olla kyseisen kauden päättymisen jälkeen, jolloin 33 artiklan määräysten täyden vaikutuksen oli toteuduttava.

Toinen kysymys

21 Toisena kysymyksenä yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään täsmentämään ne ominaispiirteet, joilla kansallinen markkinajärjestely määritellään.

22 Perustamissopimuksen 43 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettu kansallinen markkinajärjestely edellyttää sellaista rakenteellisten toimenpiteiden kokonaisuutta, joilla mahdollistetaan perustamissopimuksessa sallittujen tavoitteiden saavuttaminen.

23 Perustamissopimuksen 43 artiklan 3 kohdan ja 45 artiklan 1 kohdan mukaan kansallinen järjestely korvataan yhteisellä järjestelyllä, jos yhteinen järjestely antaa kyseisen tuotteen osalta yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee, jos siihen sisältyy säännöksiä kotimaisen menekin turvaamiseksi ja jos se takaa kaupankäynnille yhteisössä vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

24 Kansallisen markkinajärjestelyn tavoitteet ovat näin ollen kansallisella tasolla vastaavat kuin ne perustamissopimuksen 39 artiklassa kuvatut tavoitteet, joihin yhteisellä järjestelyllä pyritään yhteisön tasolla.

25 Ammatillisten järjestöjen lisäksi myös julkisten viranomaisten on pyrittävä näihin tavoitteisiin aiheellisin toimenpitein ja säännöstöin myös silloin, kun niiden hallinto on siirretty yksityisoikeudellisten, mutta julkisten viranomaisten valvomien yhteisöjen hoidettavaksi.

26 Kansallinen järjestely määritellään näin ollen sellaiseksi oikeuskeinojen kokonaisuudeksi, jossa kyseisten tuotteiden markkinoiden sääntely on saatettu julkisten viranomaisten valvontaan tavoitteena tuottavuutta lisäämällä ja tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, parhaalla mahdollisella tavalla hyödyntämällä taata tuottajille kohtuullinen elintaso, vakauttaa markkinat, varmistaa tarvikkeiden saatavuus ja taata kohtuulliset kuluttajahinnat.

27 Pelkän kiintiöjärjestelmän säilyttäminen siirtymäkauden päättymisen jälkeen ei täytä näitä edellytyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

28 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

29 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä,

minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Ranskan Conseil d'État'n 28.6.1974 tekemällään päätöksellä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Vaikka perustamissopimuksen voimaan tullessa olemassa ollut kansallinen markkinajärjestely on voinut siirtymäkauden aikana estää perustamissopimuksen 33 artiklan soveltamisen siltä osin kuin tällainen soveltaminen olisi haitannut kyseisen kansallisen järjestelyn toimintaa, näin ei kuitenkaan saanut olla kyseisen kauden päättymisen jälkeen, jolloin 33 artiklan määräysten täyden vaikutuksen oli toteuduttava.**

2) **Kansallinen järjestely määritellään sellaiseksi oikeuskeinojen kokonaisuudeksi, jossa kyseisten tuotteiden markkinoiden sääntely on saatettu julkisten viranomaisten valvontaan tavoitteena tuottavuutta lisäämällä ja tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, parhaalla mahdollisella tavalla hyödyntämällä taata tuottajille kohtuullinen elintaso, vakauttaa markkinat, varmistaa tarvikkeiden saatavuus ja taata kohtuulliset kuluttajahinnat. Pelkän kiintiöjärjestelmän säilyttäminen siirtymäkauden päättymisen jälkeen ei täytä näitä edellytyksiä.**

Lecourt Ó Dálaigh Mackenzie Stuart Donner Monaco

Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher Sørensen

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä joulukuuta 1974.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti